

2e Nota van Inlichtingen

Behorende bij de Europese openbare aanbesteding
'Bouwkundig aannemer KC Dronten en KC Swifterbant'

22 juni 2026

Ref. Nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
53	Selectieleidraad (beschrijvend document) par 2.10	Graag vernemen wij wie de personen zijn die de ingediende inschrijvingen beoordelen,	De inschrijvingen worden beoordeeld door een beoordelingscommissie die bestaat uit een afvaardiging van de gemeente Dronten.
54	Selectieleidraad (beschrijvend document) par 4.4	Graag vernemen uit welke personen het beoordelingsteam bestaat.	Zie het antwoord op vraag 53.
55	Selectieleidraad (beschrijvend document) par 4.3.2 - blz. 27	Bij vormvereisten van subsubgunningscriterium G2.2 Projectleider staat aangegeven dat de uitwerking maximaal 2 pagina's A4 omvat. Ter onderbouwing dient nog een cv van de projectleider te worden toegevoegd van maximaal 2x A4. Begrijpen wij het goed dat voor G2.2 dan totaal 4x A4 mag worden ingediend?	Dat is juist. Voor subgunningscriterium G2.2 geldt een maximum van 2 pagina's A4 voor de uitwerking en een maximum van 2 pagina's A4 voor het cv van de projectleider. In totaal mag dus 4 pagina's A4 worden ingediend voor G2.2.
56	Beschrijvend document 3.3.2.1	In paragraaf 3.3.2.1 vraagt u om jaarrekeningen over de laatste drie afgesloten boekjaren (minimaal 2022, 2023 en 2024) én een accountantsverklaring die niet ouder is dan 12 maanden vanaf de uiterste datum van Inschrijving. Wij overleggen de jaarrekeningen 2022, 2023 en 2024 met bijbehorende controleverklaringen; de controleverklaring bij jaarrekening 2024 is gedateerd 22-7-2025. Kunt u bevestigen dat hiermee aan de gestelde eis wordt voldaan?	De vereiste dat de accountantsverklaring niet ouder dan 12 maanden mag zijn, gerekend vanaf de uiterste datum van inschrijving, is komen te vervallen.
57	Beschrijvend document 3.3.3	In paragraaf 3.3.3 eist u een geldig VCA**-certificaat dat ten minste geldig is tot en met de uiterste datum van Inschrijving. Ons huidige VCA**-certificaat is geldig tot 3-7-2026 en wij zijn reeds hergecertificeerd; de certificerende instelling verwacht het nieuwe certificaat vóór 6-7-2026 te verstrekken. Indien het nieuwe certificaat onverhoopt niet tijdig beschikbaar is, kunt u dan bevestigen dat een schriftelijke bevestiging van de certificerende instelling, waaruit blijkt dat wij VCA**-gecertificeerd zijn en dat een nieuw certificaat wordt afgegeven, wordt geaccepteerd als voldoende bewijs dat wij aan deze VCA**-eis voldoen?	Een schriftelijke bevestiging van de certificerende instelling waaruit blijkt dat de inschrijver VCA**-gecertificeerd is en dat een nieuw certificaat wordt afgegeven vóór het einde van de bezwaartermijn, wordt geaccepteerd als alternatief bewijs.
58	concept Aannemingsovereenkomst artikel 4.3 proportionaliteit en maximering aansprakelijkheid (UAV 2012)	In artikel 4.3 van de concept aannemingsovereenkomst wordt – in afwijking van § 42 lid 2 UAV 2012 – een verzwaarde kortingsregeling bij termijnoverschrijding geïntroduceerd. In samenhang hiermee bepaalt artikel 17.4 dat de aansprakelijkheid van de aannemer, voor zover schade niet door verzekering wordt gedekt, kan oplopen tot de volledige aanneemsom (excl. btw). Wij constateren dat deze combinatie leidt tot een verzwaarde en cumulatieve risico-toedeling, die naar onze mening niet in lijn is met de systematiek en uitgangspunten van de UAV 2012, waarin juist een evenwichtige verdeling van risico's en aansprakelijkheden centraal staat. Daarnaast achten wij deze regeling strijdig met het proportionaliteitsbeginsel zoals neergelegd in het aanbestedingsrecht (o.a. de Gids Proportionaliteit), aangezien de omvang van de aansprakelijkheid en contractuele sancties niet in redelijke verhouding staat tot de aard en omvang van de opdracht en de beïnvloedbare risico's door de aannemer. Gelet hierop verzoeken wij u artikel 17.4 te herzien en expliciet te bevestigen dat: •de aansprakelijkheid van de aannemer – voor zover schade niet door verzekering wordt gedekt – te allen tijde en eenduidig is gemaximeerd op de aanneemsom (excl. btw) als absoluut maximum; en •wordt geborgd dat geen cumulatie van contractuele boetes/kortingen en aansprakelijkheden plaatsvindt die leidt tot een disproportioneel en niet-beheersbaar risico voor de aannemer. Kunt u bevestigen dat artikel 17.4 in bovenstaande zin wordt aangepast, zodanig dat sprake is van een evenwichtige, proportionele en UAV conforme risicoverdeling?	Het verzoek wordt gedeeltelijk ingewilligd. De korting bij termijnoverschrijding in artikel 4.3 wordt gemaximeerd op 5% van de aanneemsom (excl. btw). Artikel 17.4 blijft ongewijzigd: de aansprakelijkheid van de Aannemer is reeds kwantitatief begrensd tot de verzekeringsuitkering, dan wel — voor zover schade niet door verzekering wordt gedekt — tot de aanneemsom (excl. btw). Van een disproportionele cumulatie is daarmee geen sprake. De maximering van de korting in artikel 4.3 wordt verwerkt in een aangepaste versie van de Aannemingsovereenkomst.
59	Concept Bouwteamovereenkomst artikel 15.3 (volledigheid contractstukken en gelijkheidsbeginsel)	Onze inschrijving dient als basis voor zowel de totstandkoming van de bouwteamovereenkomst als de daaropvolgende aannemingsovereenkomst. In artikel 15.3 van de concept bouwteamovereenkomst is bepaald dat inschrijver met ondertekening verklaart alle bijlagen te hebben ontvangen en daarvan kennis te hebben genomen. Artikel 15.1 bepaalt voorts dat deze bijlagen een integraal en onlosmakelijk onderdeel vormen van de overeenkomst. Wij constateren echter dat niet alle in artikel 15.1 genoemde bijlagen thans beschikbaar zijn gesteld. Hierdoor is het voor inschrijvers niet mogelijk om zich volledig en zorgvuldig te vergewissen van de contractuele uitgangspunten waarop zij geacht worden in te schrijven en zich te binden. Wij verzoeken u daarom – mede in het kader van het transparantie- en gelijkheidsbeginsel – om bij de 2e Nota van Inlichtingen alsnog de ontbrekende bijlagen te verstrekken, waaronder in ieder geval: •Bijlage II: de schetsontwerpen van de kindcentra; •Bijlage III: een geactualiseerde en integrale planning (ontwerp-, engineerings- en uitvoeringsfase). Kunt u bevestigen dat deze bijlagen tijdig worden verstrekt, zodat alle gegadigden over dezelfde volledige en essentiële informatie beschikken bij het opstellen van hun inschrijving?	Het schetsontwerp is nog niet vastgesteld door de stuurgroep en kan om die reden niet worden verstrekt. De uitgangspunten zoals opgenomen in het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen (RF PvE, bijlage 13) vormen de basis voor het ontwerp dat momenteel wordt opgesteld. Voor de planning wordt verwezen naar bijlage 14 (Concept planning) van de aanbestedingsstukken, die reeds onderdeel uitmaakt van de gepubliceerde aanbestedingsdocumentatie.

60	Concept Bouwteamovereenkomst artikel 13.5 (Intellectuele eigendomsrechten en beperking gebruik)	In artikel 13.5 van de concept bouwteamovereenkomst is bepaald dat bij beëindiging van de overeenkomst de intellectuele eigendomsrechten (IE rechten) op alle door de aannemer ontwikkelde en ingebrachte documenten, ontwerpen en kennis (inclusief die van hulppersonen) zonder beperking aan de Opdrachtgever worden overgedragen. Wij merken op dat deze bepaling neerkomt op een onbegrensde en ongedifferentieerde overdracht van IE rechten, inclusief rechten van ingeschakelde adviseurs en onderaannemers. Dit wijkt naar onze mening af van de systematiek van de UAV 2012, waarin als uitgangspunt geldt dat de Aannemer eigenaar blijft van zijn ontwerpen en kennis, terwijl de Opdrachtgever een gebruiksrecht verkrijgt voor het doel waarvoor het werk is bestemd. De huidige bepaling stelt de Opdrachtgever in staat om de betreffende stukken en kennis vrijelijk en mogelijk projectoverstijgend of via derden te gebruiken, zonder dat daar een passende vergoeding tegenover staat. Dit achten wij disproportioneel en strijdig met een evenwichtige risico- en rechtenverdeling, zoals die in de UAV 2012 wordt beoogd. In lijn met de UAV 2012 en gangbare contractpraktijk ligt het meervoor de hand om uit te gaan van een beperkt gebruiksrecht (licentie), in plaats van overdracht van IE rechten. Wij verzoeken u derhalve uw standpunt te herzien en expliciet te bevestigen dat: • geen sprake zal zijn van een algehele overdracht van IE rechten; • de Opdrachtgever uitsluitend een niet-exclusief, niet-overdraagbaar en projectgebonden gebruiksrecht verkrijgt; en • dit gebruiksrecht wordt beperkt tot de realisatie en instandhouding van de betreffende schoolgebouwen, conform het doel waarvoor de stukken zijn opgesteld, en derhalve niet voor andere projecten of doeleinden mag worden aangewend. Kunt u bevestigen dat artikel 13.5 in overeenstemming met bovenstaande UAV 2012 uitgangspunten zal worden aangepast?	Het verzoek wordt ingewilligd. Artikel 13.5 wordt aangepast in die zin dat geen sprake zal zijn van een algehele overdracht van intellectuele eigendomsrechten. De Opdrachtgever verkrijgt uitsluitend een niet-exclusief, niet-overdraagbaar en projectgebonden gebruiksrecht voor zover noodzakelijk voor de realisatie en instandhouding van de betreffende kindcentra. De aangepaste contracttekst wordt opgenomen in een nieuwe versie van de Bouwteamovereenkomst.
61	Concept bouwteamovereenkomst artikel 6.5 (Kosten- en termijnconsequenties bij aanwijzing Opdrachtgever)	In artikel 6.5 van de concept bouwteamovereenkomst is bepaald dat de Opdrachtgever, bij een geschil over de afstemming tussen de aannemer en de E&W installateur, een beslissing neemt omtrent de coördinatie, welke door de aannemer verplicht dient te worden opgevolgd. Wij kwalificeren een dergelijke beslissing als een aanwijzing van de Opdrachtgever in de zin van de UAV 2012, waarbij de Opdrachtgever invloed uitoefent op de wijze van uitvoering en organisatie van het werk. In de systematiek van de UAV 2012 geldt dat de gevolgen van dergelijke aanwijzingen, voor zover deze buiten de risicosfeer van de aannemer liggen, niet voor rekening van de aannemer dienen te komen. Gelet hierop verzoeken wij u expliciet te bevestigen dat – in lijn met de UAV 2012 en de daarin besloten liggende evenwichtige risicoverdeling en redelijkheid en billijkheid – alle gevolgen van een dergelijke aanwijzing volledig voor rekening en risico van de Opdrachtgever komen. Dit houdt in dat de aannemer in voorkomende gevallen recht heeft op: • vergoeding van alle aantoonbaar gemaakte en toerekenbare meerkosten, en • evenredige termijnverlenging, voor zover de aanwijzing gevolgen heeft voor de voortgang van het werk. Kunt u bevestigen dat deze uitgangspunten conform de UAV 2012 worden gehanteerd?	Bevestigd. Een beslissing van de Opdrachtgever als bedoeld in artikel 6.5 van de Bouwteamovereenkomst wordt gekwalificeerd als een aanwijzing in de zin van de UAV 2012. De gevolgen van een dergelijke aanwijzing komen, voor zover deze buiten de risicosfeer van de Aannemer liggen, voor rekening en risico van de Opdrachtgever. De Aannemer heeft in dat geval recht op vergoeding van aantoonbaar gemaakte meerkosten en op evenredige termijnverlenging, conform de systematiek van de UAV 2012.
62	Vervolg vraag NVI 1 vraag 50 (verlegging ontwikkelrisico en vergoeding kosten)	Wij nemen kennis van uw toelichting op artikel 13.1b en de door u geschetste scenario's waarbij Opdrachtgever kan besluiten het project geheel of gedeeltelijk niet tot uitvoering te brengen, met betaling van het afkoopbedrag (van € 50.000,- per schoolgebouw). Voor ons als inschrijver is het echter onacceptabel dat hiermee feitelijk het ontwikkelrisico wordt verlegd naar de Aannemer, terwijl de genoemde oorzaken (zoals politieke/bestuurlijke besluitvorming, wegvallen van financiering, vergunningen, grondposities of overmacht) buiten de invloedssfeer van de Aannemer liggen. In de huidige vorm leidt dit ertoe dat de Aannemer een substantieel en niet-beheersbaar risico draagt, zonder dat daar een kostendekkende vergoeding tegenover staat, hetgeen wij niet redelijk en billijk achten. Wij verzoeken u daarom uw standpunt te herzien en te bevestigen dat in de door u genoemde gevallen, waarbij beëindiging niet aan de Aannemer is toe te rekenen, de Aannemer recht heeft op vergoeding van alle aantoonbaar gemaakte en redelijk te achten kosten, in plaats van uitsluitend het voormelde afkoopbedrag. Kunt u bevestigen dat u dit uitgangspunt zult hanteren?	Het verzoek wordt gedeeltelijk ingewilligd. Voor situaties waarbij de beëindiging niet aan de Aannemer toerekenbaar is, heeft de Aannemer inderdaad recht op vergoeding van de aantoonbaar gemaakte en redelijk te achten bouwteamkosten. Ten aanzien van de vergoeding van bouwteamkosten worden de volgende scenario's gehanteerd: 1. Indien de beëindiging volledig toerekenbaar is aan de Aannemer, heeft de Aannemer geen recht op vergoeding van gemaakte kosten. 2. Indien de beëindiging beperkt toerekenbaar is aan de Aannemer, geldt het afkoopbedrag van € 50.000,- excl. btw per bouwteamovereenkomst. 3. Indien de Opdrachtgever besluit de bouwteamovereenkomst te beëindigen om redenen die niet aan de Aannemer zijn toe te rekenen, heeft de Aannemer recht op vergoeding van de aantoonbaar gemaakte en redelijk te achten bouwteamkosten. 4. Indien de bouwteamfase leidt tot het sluiten van een aannemingsovereenkomst, worden de daadwerkelijk gemaakte en door de Opdrachtgever geaccordeerde bouwteamkosten volledig vergoed.
63	Vervolg vraag NVI 1 vraag 43 (tegenstrijdigheid vergoeding bouwteaminzet)	Wij constateren dat uw beantwoording van vraag 43 aangeeft dat geen vergoeding voor de inzet in het bouwteam van toepassing is. Dit lijkt echter tegenstrijdig met uw eerdere beantwoording van vraag 2, waarin is aangegeven dat de inzet in het bouwteam onder voorwaarden wél wordt vergoed (bijvoorbeeld bij totstandkoming van de aannemingsovereenkomst). Kunt u deze ogenschijnlijke tegenstrijdigheid nader toelichten en expliciet bevestigen welk uitgangspunt van toepassing is?	Van een tegenstrijdigheid is geen sprake. Het antwoord op vraag 43 ziet op het feit dat er geen afzonderlijke prijsregel voor bouwteaminzet is opgenomen in het prijzenblad. De vergoedingssystematiek zoals beschreven in het antwoord op vraag 2 van de 1e Nota van Inlichtingen blijft onverkort van toepassing. Voor de scenario's die gelden ten aanzien van de vergoeding van bouwteamkosten wordt verwezen naar het antwoord op vraag 62 van deze Nota van Inlichtingen.

64	Vervolgvrraag NVI 1 vraag 39 (Vervolgvrraag – samenstelling bruto uurtarieven)	Wij nemen kennis van uw toelichting dat de gevraagde uurtarieven bruto uurtarieven betreffen en exclusief btw dienen te worden opgegeven. Voor een eenduidige en correcte interpretatie van het prijzenblad verzoeken wij u nader te specificeren wat de Opdrachtgever exact verstaat onder een “bruto uurtarief”. In dat kader vragen wij u te verduidelijken: 1.Welke kostencomponenten dienen in het bruto uurtarief te zijn opgenomen (bijvoorbeeld loon, sociale lasten, opslagen voor algemene kosten, winst & risico, materieel)? 2.En kunt u bevestigen of de opbouw en inhoud van het bruto uurtarief aansluiten bij of beperkt zijn tot de kosten zoals beschreven in bijlage 4, of dat hiervan wordt afgeweken? Een nadere duiding is voor ons van belang om de uurtarieven op een juiste, transparante en onderling vergelijkbare wijze op te bouwen.	Het bruto uurtarief betreft een all-in uurtarief exclusief btw. Dit betekent dat alle kostencomponenten — waaronder loon, sociale lasten, algemene kosten, winst en risico — zijn verdisconteerd in het opgegeven uurtarief. Er dienen geen afzonderlijke opslagen bovenop het uurtarief te worden gehanteerd.
65	Vervolgvrraag NVI 1 vraag 25 (maximering korting bij termijnoverschrijding)	Wij nemen kennis van uw aangepaste staffel ten aanzien van de korting bij termijnoverschrijding. Desondanks constateren wij dat deze korting niet wordt gemaximeerd. Als inschrijver is het voor ons in principe onacceptabel om een contractuele korting/boete te accepteren zonder enige begrenzing, aangezien dit leidt tot een disproportioneel en onbeheersbaar risico dat niet in verhouding staat tot de opdrachtomvang en de beïnvloedbare factoren door de Aannemer. Wij verzoeken u daarom de korting alsnog te maximeren, en wel op 5% van de opdrachtwaarde, hetgeen in de markt een gangbaar en evenwichtig uitgangspunt is. Kunt u bevestigen dat de totale korting wordt gemaximeerd op 5% van de opdrachtwaarde?	Het verzoek wordt ingewilligd. De totale korting bij termijnoverschrijding wordt gemaximeerd op 5% van de aanneemsom (excl. btw). De maximering wordt verwerkt in een aangepaste versie van de Aannemingsovereenkomst.
66	Vervolgvrraag NVI 1 vraag 3 (taakstellend budget en haalbaarheid bouwteamovereenkomst)	Wij nemen kennis van uw toelichting dat het taakstellend budget wordt herijkt in de bouwteamfase op basis van het voorlopig ontwerp, bijbehorende ramingen en het actuele prijspeil, en dat de genoemde bedragen inclusief btw dienen te worden gelezen. Voor ons als inschrijver is het echter van belang om vooraf duidelijkheid te verkrijgen over de haalbaarheid van een bouwteamovereenkomst binnen het beschikbare budget. Op basis van onze eigen kengetallen, mede in relatie tot de prijsontwikkelingen sinds prijspeil 2023, hebben wij twijfels over de toereikendheid van de genoemde budgetten. In dat kader verzoeken wij u het volgende te verduidelijken: 1.In hoeverre is de Opdrachtgever bereid het taakstellend budget bij te stellen of te verhogen indien uit het voorlopig ontwerp en de bijbehorende ramingen blijkt dat het project binnen de gestelde kwaliteitseisen en randvoorwaarden niet realiseerbaar is binnen het huidige budget? 2.Welke uitgangspunten en kaders hanteert de Opdrachtgever hierbij? 3.En in hoeverre wordt reeds voorafgaand aan of bij aanvang van de bouwteamfase getoetst of het budget realistisch en haalbaar is, om te voorkomen dat partijen gedurende de bouwteamfase op een niet-passend financieel uitgangspunt acteren?	1. De Opdrachtgever is bereid het taakstellend budget bij te stellen indien uit het voorlopig ontwerp en de bijbehorende ramingen blijkt dat het project binnen de gestelde kwaliteitseisen en randvoorwaarden niet realiseerbaar is binnen het huidige budget. 2. Bij een eventuele bijstelling worden minimaal de prijsontwikkelingen die hebben plaatsgevonden sinds prijspeil 2023 in aanmerking genomen. 3. Bij aanvang van de bouwteamfase wordt de Aannemer gevraagd een globale raming op te stellen op basis van het op dat moment voorliggende schetsontwerp. Op die manier wordt vooraf getoetst of het budget realistisch en haalbaar is.
67	Vervolgvrraag NVI 1 vraag 2 (vergoeding bouwteamkosten)	Wij begrijpen uit uw beantwoording dat de daadwerkelijk gemaakte en geaccordeerde bouwteamkosten pas na totstandkoming van de aannemingsovereenkomst in rekening kunnen worden gebracht, en dat bij het uitblijven van overeenstemming een (gemaximeerde) afkoopsom per schoolgebouw van € 50.000,- excl. btw van toepassing is. In dat kader verzoeken wij u het volgende te overwegen en te verduidelijken: 1.Vergoeding bij uitblijven overeenstemming Daarnaast verzoeken wij het volgende te bevestigen. Indien na afronding van de bouwteamfase geen overeenstemming wordt bereikt over de aannemingsovereenkomst, en deze situatie aantoonbaar niet aan de Aannemer is toe te rekenen, achten wij het redelijk en billijk dat alle door Aannemer aantoonbaar gemaakte bouwteamkosten kostendekkend worden vergoed, in plaats van een gemaximeerde afkoopsom. Bent u bereid om in deze situatie de aantoonbaar gemaakte en redelijk geachte bouwteamkosten volledig te vergoeden in plaats van het genoemde afkoopbedrag? 2.Lineaire vergoeding bouwteamkosten Gezien de relatief hoge voorfinanciering en de daarmee gepaard gaande negatieve cashflow voor de Aannemer gedurende de bouwteamfase, verzoeken wij om de bouwteamkosten lineair (bijvoorbeeld maandelijks naar rato van voortgang en inzet) te mogen factureren en vergoed te krijgen, mits deze kosten vooraf zijn afgestemd en gedurende het bouwteam inzichtelijk worden gemaakt. Bent u bereid dit uitgangspunt te hanteren? 3.Toerekenbaarheid beëindiging aan Aannemer Ten aanzien van de bepaling dat bij beëindiging die aan de aannemer is toe te rekenen geen recht op vergoeding bestaat, verzoeken wij u nader te specificeren in welke concrete gevallen sprake is van toerekenbaarheid aan de Aannemer. Kunt u hierbij verduidelijken welke omstandigheden, gedragingen of tekortkomingen hieronder worden verstaan en welke toetsingscriteria daarbij worden gehanteerd? Tevens verzoeken wij te bevestigen dat uitsluitend sprake is van toerekenbaarheid indien de Aannemer aantoonbaar toerekenbaar tekortschiet in zijn verplichtingen uit de bouwteamovereenkomst en hem dit redelijkerwijs kan worden verweten.	1. Voor de vergoeding bij beëindiging wordt verwezen naar de scenario's zoals beschreven in het antwoord op vraag 62 van deze Nota van Inlichtingen. 2. De Opdrachtgever stemt in met lineaire facturatie van de bouwteamkosten. Het afkoopbedrag van € 50.000,- excl. btw per bouwteamovereenkomst kan in vier gelijke termijnen worden gefactureerd, mits de inzet en kosten vooraf zijn afgestemd met en geaccordeerd door de Opdrachtgever. De betaalbaarstelling van een factuur vindt uitsluitend plaats voor zover de aannemer daadwerkelijk werkzaamheden heeft verricht of aantoonbare kosten heeft gemaakt die binnen de scope van de bouwteamovereenkomst vallen. Indien en voor zover de aannemer geen werkzaamheden verricht of geen kosten maakt die op grond van de overeenkomst voor vergoeding in aanmerking komen, wordt het betreffende termijnbedrag niet betaalbaar gesteld. Indien de bouwteamovereenkomst aan het einde van de bouwteamfase op basis van scenario 1 wordt ontbonden, geldt dat de reeds door de aannemer gefactureerde en door opdrachtgever betaalde kosten worden gecrediteerd. De aannemer zal deze bedragen vervolgens volledig aan opdrachtgever terugbetalen, tenzij partijen schriftelijk anders overeenkomen. 3. Van toerekenbaarheid aan de Aannemer is sprake indien de Aannemer aantoonbaar toerekenbaar tekortschiet in zijn verplichtingen uit de Bouwteamovereenkomst en hem dit redelijkerwijs kan worden verweten. Overige omstandigheden — zoals politieke of bestuurlijke besluitvorming, wegvallen van financiering of andere oorzaken buiten de invloedssfeer van de Aannemer — worden niet als toerekenbaar aan de Aannemer beschouwd.

68	Vraag 2 Nvl 1; Art. 12.6 concept bouwteamovereenkomst	In navolging op de vorige vraag; wanneer volgens de beschreven voorwaarden uit Art. 12.6 niet over wordt gegaan tot een aannemingsovereenkomst. Vervallen dan daarmee ook alle verantwoordelijkheden van de opdrachtnemer?	Ja. Indien conform artikel 12.6 van de Bouwteamovereenkomst geen aannemingsovereenkomst tot stand komt, vervallen daarmee alle verantwoordelijkheden van de Opdrachtnemer uit de Bouwteamovereenkomst.
69	Vraag 2 Nvl 1; Art. 11.6 concept bouwteamovereenkomst	In de beantwoording van deze vraag stelt u dat de kosten voor de bouwteamfase vergoed worden tot een hoogte van €50.000,- bij het niet komen tot een aannemingsovereenkomst. Acht de opdrachtgever dit proportioneel wanneer er eenzijdig door opdrachtgever besloten kan worden om niet over te gaan tot een aannemingsovereenkomst? (Zie ook art. 12.6 concept bouwteamovereenkomst)	Voor de vergoeding van bouwteamkosten en de toepasselijke scenario's — waaronder de situatie waarbij de Opdrachtgever besluit niet over te gaan tot een aannemingsovereenkomst — wordt verwezen naar het antwoord op vraag 62 van deze Nota van Inlichtingen.
70	Vraag 2 Nvl 1; Art. 11.4 concept bouwteamovereenkomst	In de beantwoording van deze vraag stelt u dat de kosten voor de bouwteamfase, bij overgaan naar aannemingsovereenkomst, in rekening kunnen worden gebracht. Kan dit ook opgenomen worden in het concept bouwteamovereenkomst?	Ja. De mogelijkheid om de daadwerkelijk gemaakte en door Opdrachtgever geaccordeerde bouwteamkosten in rekening te brengen bij totstandkoming van de aannemingsovereenkomst wordt opgenomen in een aangepaste versie van de Bouwteamovereenkomst.
71	Vraag 5 Nvl; Art. 6 concept bouwteamovereenkomst	Hier wordt geschreven over de coördinatieverantwoordelijkheid die aannemer en installateur hebben. Is hiervoor een separate coördinatieovereenkomst van toepassing?	Nee. Er is geen separate coördinatieovereenkomst van toepassing. De coördinatieplicht is opgenomen in de Aannemingsovereenkomst.
72	Vraag 17 Nvl; Pag. 2 concept bouwteamovereenkomst	In navolging op de vorige vraag; Staat het de aannemer vrij om af te wijken van de datum voor 'start van het Werk' mits de opleverdatum wel gehaald kan worden?	Nee, niet zonder meer. Afwijking van de datum voor 'start van het Werk' is uitsluitend mogelijk in overleg met en met akkoord van de overige Bouwteampartners.
73	Vraag 17 Nvl; Pag. 2 concept bouwteamovereenkomst	De uitvoeringsperiodes zijn volgens de beantwoording nog niet vastgesteld, maar de 'start van het Werk' is al wel opgenomen als streven in de concept bouwteamovereenkomsten. Kunnen deze nog gewijzigd worden?	Ja. De opgenomen datum voor 'start van het Werk' betreft een streven. Deze kan in de bouwteamfase in overleg worden bijgesteld.
74	Vraag 30 Nvl	Welke voorwaarden zijn van toepassing op de omschreven ontwerpwerkzaamheden, is de DNR2011 van toepassing?	Nee, de DNR 2011 is niet van toepassing. De belangrijkste taken, verantwoordelijkheden, verplichtingen en aansprakelijkheden zijn uitgewerkt in de Bouwteamovereenkomst. De UAV 2012 is van aanvullende toepassing voor situaties die niet expliciet in de Bouwteamovereenkomst zijn geregeld. Er worden geen andere algemene voorwaarden geaccepteerd of van toepassing verklaard.
75	Vraag 13 Nvl 1; Concept bouwteamovereenkomst, Art 3	Over ontwerpteams en de sleutelfunctionarissen aannemer, hier worden alleen de functionarissen voor de uitvoeringsfase beschreven. Hoe ziet de opdrachtgever de invulling van de sleutelfunctionarissen voor de bouwteamfase?	Voor de bouwteamfase wordt als sleutelfunctionaris de projectleider aangemerkt. Dit betreft de projectleider die verantwoordelijk is voor de coördinatie en aansturing gedurende de ontwerp- en engineeringfase (SO t/m TO). Indien de inschrijver de rol van projectleider invult met twee personen — een projectleider ontwerp voor de bouwteamfase en een projectleider uitvoering voor de realisatiefase — is dit toegestaan, mits dit expliciet wordt toegelicht in de inschrijving. Zie ook het antwoord op vraag 78.
76	Beschrijvend document, hoofdstuk 4.2.2, pagina 24	Als u de vorige vraag met 'nee' hebt beantwoord, wilt u dan aangeven hoe u deze functie ziet voor het prijzenblad?	Zie het antwoord op vraag 75. De sleutelfunctionaris voor de bouwteamfase betreft de projectleider. Deze functie dient als zodanig te worden opgenomen in het prijzenblad.
77	Beschrijvend document, hoofdstuk 4.2.2, pagina 24	Hoe ziet u de functie 'projectleider' in relatie tot de vorige vraag? Gaat het hier om de projectleider uitvoering?	Zie het antwoord op vraag 75.
78	Beschrijvend document, hoofdstuk 4.3.2, pagina 26	"U geeft aan dat de projectleider een centrale rol speelt in zowel de bouwteam- als realisatiefase. Binnen ons bedrijf zijn we zo georganiseerd dat een bouwprocesmanager (projectleider) een rol is die door twee personen wordt ingevuld: een projectleider ontwerp (bouwteamfase) en een projectleider uitvoering (uitvoeringsfase). Dat betekent dat er intern een overdracht plaatsvindt. Is het voor u akkoord dat wij op deze manier subgunningscriterium G2 kwaliteit benaderen?"	Ja, dit is akkoord. Het is toegestaan de rol van projectleider in te vullen met twee personen — een projectleider ontwerp voor de bouwteamfase en een projectleider uitvoering voor de realisatiefase — mits de interne overdracht expliciet wordt toegelicht in de inschrijving.
79	Vraag 11 Nvl; concept bouwteamovereenkomst, Art. 5	In navolging op de vorige vraag; Hoe dienen wij de fase TO te interpreteren? Wordt dit een extra fase die wordt toegevoegd tussen de DO- & UO-fase?	Ja. De TO-fase (Technisch Ontwerp) is een fase binnen de Bouwteamovereenkomst die volgt op het Definitief Ontwerp (DO) en voorafgaat aan de prijs- en contractvormingsfase. De volgorde binnen de bouwteamfase is: SO, VO, DO, TO, waarna de prijsvorming plaatsvindt.
80	Vraag 11 Nvl 1	In het antwoord op vraag 11 benoemt u de TO fase. Deze fase wordt nergens anders benoemd. Kunt u aangeven of deze fase wordt toegevoegd? En als dit niet klopt, wilt u dan aangeven welke fase het betreft?	Zie het antwoord op vraag 79. De TO-fase maakt onderdeel uit van de Bouwteamovereenkomst. De volledige fasering binnen de bouwteamfase betreft: SO, VO, DO, TO, gevolgd door de prijs- en contractvormingsfase.
81	Vraag 5 Nvl 1	In het antwoord op vraag 5, lijkt het erop dat u alleen antwoord geeft op de "uitvoeringsfase". Wilt u deze vraag ook beantwoorden voor de "bouwteamfase"?	Voor de bouwteamfase is het antwoord op vraag 5 niet van toepassing. Ieder lid van het bouwteam is tijdens de bouwteamfase individueel aanwezig en neemt als zelfstandig deelnemer deel aan het bouwteam.
82	Bijlage 7 en 8 Bouwteamovereenkomst par. 14.3	Graag zien wij de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Leeuwarden rechtsbevoegd verklaard worden. Bent u het hier mee eens?	Het verzoek wordt afgewezen.
83	Bijlage 7 en 8 Bouwteamovereenkomst par. 12.5	Graag zien wij de gestandaardiseringstermijn verlaagd worden naar drie (3) maanden.	Het verzoek wordt afgewezen.
84	Bijlage 7 en 8 Bouwteamovereenkomst par. 11.4	Het afkoopbedrag van € 25.000 staat in geen enkele verhouding tot de genoemde waarde in het beschrijvend document van het werk en de inspanningen/werkzaamheden die de aannemer dient te verrichten in deze bouwteamfase. Graag zien wij dan ook dit afkoopbedrag substantieel verhoogd worden naar een bedrag wat overeenkomt met de te verwachten werkzaamheden van de opdrachtnemer dan wel dat de volgende bepaling wordt overgenomen voor de vergoeding van de aannemer als afkoopbedrag: De Opdrachtgever vergoedt de Aannemer voor diens deelname in het Bouwteam, en de deelname door de Deelnemers vanuit Aannemer, op basis van de volgende uurtarieven, verhoogd met een vergoeding voor de volgende eventuele kostenposten die voor vergoeding in aanmerking komen, zoals vermeld in bijlage (...).	Het afkoopbedrag is bij de 1e Nota van Inlichtingen reeds verhoogd naar € 50.000,- excl. btw per bouwteamovereenkomst. Aan het verzoek is daarmee reeds tegemoetgekomen. Zie tevens het antwoord op vraag 62.
85	Bijlage 7 en 8 Bouwteamovereenkomst par. 9.1	Graag stellen wij voor dat de maximale aansprakelijkheid van de aannemer in bouwteamfase wordt beperkt tot een bedrag van € 1.000.000 dan wel dat de DNR 2011 wordt gevolgd hier (waarbij geldt dat voor 'adviseur' moet worden gelezen 'aannemer'). Bent u het hier mee eens?	Gezien de opdrachtwaarde acht de aanbestedende dienst de huidige maximering van de aansprakelijkheid proportioneel. Gezien de opdrachtwaarde acht de aanbestedende dienst de huidige maximering van de aansprakelijkheid proportioneel. Het voorstel wordt niet overgenomen.

86	Bijlage 7 en 8 Bouwteamovereenkomst par. 9.1	Graag stellen wij voor dat de aannemer in de bouwteamfase in het geval van een toerekenbare tekortkoming uitsluitend aansprakelijk is voor vergoeding van de directe schade conform de systematiek van de DNR 2011. Bent u het hier mee eens?	Het verzoek wordt afgewezen. Op de Bouwteamovereenkomst zijn de overeenkomst en de UAV 2012 van toepassing. De DNR 2011 wordt niet van toepassing verklaard.
87	Bijlage 7 en 8 Bouwteamovereenkomst par. 6	Op basis van het gestelde in art. 6 van de bouwteamovereenkomst worden diverse coördinatieverplichtingen bij de aannemer neergelegd. Is het ook benodigd om een coördinatieovereenkomst af te sluiten en zo ja, stelt de opdrachtgever daar een bepaald model voor beschikbaar?	Zie het antwoord op vraag 71.
88	Bijlage 3: Prijzenblad bouwkundig aannemer	Welk prijspeil dienen de op te geven uurlonen te zijn, bij voorkeur huidige prijspeil en dat de komende CAO-verhogingen mogen worden doorberekend in de opgegeven uurlonen.	De uurlonen dienen opgegeven te worden op basis van het huidige prijspeil. Toekomstige CAO-verhogingen mogen gedurende de looptijd worden doorberekend in de opgegeven uurlonen na goedkeuring van aanbestedende dienst.
89	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 6	Op basis van het gestelde in art. 6 van de aannemingsovereenkomst worden diverse coördinatieverplichtingen bij de aannemer neergelegd. Is het ook benodigd om een coördinatieovereenkomst af te sluiten en zo ja, stelt de opdrachtgever daar een bepaald model voor beschikbaar?	Zie het antwoord op vraag 71.
90	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 5.4	Graag zouden wij zien dat het meer- en minderwerk verrekend wordt bij de desbetreffende termijn om eventuele voorfinanciering te voorkomen. Bent u het daar mee eens?	Meerwerk met een waarde van meer dan € 50.000 wordt verrekend bij afronding van het desbetreffende meerwerk.
91	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 4.4	Bent u het eens om de onderhoudstermijn aan te passen naar 6 maanden bouwkundig en 12 maanden installatietechnisch?	Het verzoek wordt afgewezen. Voor zowel het bouwkundige als het installatietechnische deel geldt een onderhoudstermijn van 12 maanden.
92	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 4.3	Graag zien wij deze bepaling zodanig aangepast worden dat het kortingsbedrag wordt vastgezet op € 1.000 per werkbare werkdag met een maximum van 2,5% van de aanneemsom en dat de korting enkel geldt voor de opleveringsdatum en niet bij een enkele termijnoverschrijding. Het nu gehanteerde bedrag van de korting in combinatie met iedere termijnoverschrijding is namelijk onacceptabel en veels te hoog in vergelijking met andere aanbestedingen gelet op de te verwachten aanneemsom.	De korting bij termijnoverschrijding heeft uitsluitend betrekking op de opleveringsdatum. De korting wordt gemaximeerd op 5% van de aanneemsom (excl. btw). Voor het overige blijft artikel 4.3 van de Aannemingsovereenkomst ongewijzigd. De maximering wordt verwerkt in een aangepaste versie van de Aannemingsovereenkomst.
93	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 3.2 onder g	Is de aannemer ook gehouden om deze bepaling na te leven indien zijzelf klaar is met haar eigen werkzaamheden dan wel bepaalde onderdelen van deze bepaling zelf niet meer nodig heeft?	Ja, de Aannemer is gehouden deze bepaling na te leven, ook indien hij zijn eigen werkzaamheden heeft afgerond of bepaalde onderdelen zelf niet meer nodig heeft. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken indien dit uitdrukkelijk anders is overeengekomen in het bouwteam.
94	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 2.3	Kunnen wij ervan uitgaan dat de wijzigingen die gedaan worden in de contractdocumenten via de nota van inlichtingen verwerkt worden in de desbetreffende contractdocumenten? Op basis van de huidige rangorde, staat namelijk de nota van inlichtingen onder bepaalde contractdocumenten.	Ja. Wijzigingen in de contractdocumenten die worden doorgevoerd via de Nota van Inlichtingen worden verwerkt in aangepaste versies van de desbetreffende contractdocumenten, zoals reeds gedaan bij de 1e Nota van Inlichtingen.
95	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 21.2	Deze bepaling is in strijd met de per 1 juli 2025 in werking getreden Wet opheffing verpandingsverboden. Graag zien wij dan ook deze bepaling geschrapt worden.	Artikel 21.2 wordt aangepast. Gelet op artikel 3:83 lid 3 BW is een beding dat cessie of verpanding van geldvorderingen uit beroep of bedrijf uitsluit nietig. Het toestemmingsvereiste vervalt daarom voor geldvorderingen. Uitzondering hierop zijn de gevallen genoemd in het vierde lid van artikel 3:83 BW. Voor overdracht van overige rechten en verplichtingen blijft het toestemmingsvereiste onverkort gelden. De aangepaste contracttekst wordt opgenomen in een nieuwe versie van de Aannemingsovereenkomst. Nieuwe tekst artikel 21.2: "Aannemer is niet gerechtigd om zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Opdrachtgever zijn rechten of verplichtingen uit deze Overeenkomst over te dragen, te cederen, te verpanden, te belasten of anderszins te vervreemden. Dit verbod geldt niet voor geldvorderingen waarop artikel 3:83 BW van toepassing is. Een in strijd met deze bepaling verrichte handeling mist rechtsgevolg jegens Opdrachtgever. Toestemming kan onder voorwaarden worden verleend of geweigerd op gronden die verband houden met de gerechtvaardigde belangen van Opdrachtgever."
96	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 21.1	Graag zien wij aan deze bepaling toegevoegd worden: , tenzij de opdrachtgever in verzuim is met zijn betalingsverplichtingen. Bent u het hier mee eens?	De Opdrachtgever is het deels eens met de voorgestelde toevoeging. Artikel 21.1 wordt als volgt aangevuld: de afstand van het opschortingsrecht geldt niet indien Opdrachtgever in verzuim verkeert met zijn betalingsverplichtingen als bedoeld in § 45 lid 2 UAV 2012 én Aannemer de in die paragraaf voorgeschreven procedure heeft gevolgd. De onvoorwaardelijke afstand van het retentierecht blijft ongewijzigd. De aangepaste contracttekst wordt opgenomen in een nieuwe versie van de Aannemingsovereenkomst. Toevoeging aan artikel 21.1: "De afstand van opschortingsrecht geldt niet indien Opdrachtgever in verzuim verkeert met zijn betalingsverplichtingen als bedoeld in § 45 lid 2 UAV 2012 (versie 2025), en Aannemer de in die paragraaf voorgeschreven procedure heeft gevolgd. De onvoorwaardelijke afstand van het retentierecht blijft ongewijzigd."
97	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 17.4	Graag stellen wij voor dat de aannemer enkel aansprakelijk is voor de directe schade en dat indirecte schade is uitgesloten. Bent u het hier mee eens?	Het verzoek wordt afgewezen. Artikel 17.4 bevat reeds een afdoende kwantitatieve beperking van de aansprakelijkheid van Aannemer tot de verzekeringsuitkering dan wel de aanneemsom. Een aanvullende uitsluiting van indirecte schade is niet proportioneel gelet op de aard van de opdracht en de belangen van Opdrachtgever bij tijdige en deugdelijke oplevering.
98	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst art. 13	Graag zien we dat het boetebeding uit zowel art. 13.1 als 13.2 aanluit bij het kortingsbedrag wat gehanteerd zal worden in art. 4.3. Hiermee bedoelen we dat voor de opeisbare boete hetzelfde bedrag zal worden gehanteerd als voor het kortingsbedrag. Bent u het hier mee eens?	Het verzoek wordt afgewezen. De boetes in artikel 13 dienen een ander doel dan de korting in artikel 4.3: zij strekken tot handhaving van wettelijke verplichtingen op het gebied van arbeidsrecht en identificatieplicht. De hoogte is proportioneel gelet op dat doel en conform gangbare praktijk bij overheidsopdrachtgevers. Artikel 13 blijft ongewijzigd.

99	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 7.3 en 7.4	"Artikel 7.3 en 7.4 zijn afwijkingen van de UAV 2012. Omdat de UAV paritaire voorwaarden zijn en u een aanbestedende dienst bent, dient u zich aan de UAV te houden. Dat volgt uit de Gids Proportionaliteit en de Aanbestedingswet. Wij verzoeken u een en ander aan te passen. Bent u daartoe bereid?"	Artikel 7.3 wordt aangepast. De zinsnede die het recht van Aannemer uitsluit om een spoedgeschil aanhangig te maken als bedoeld in § 43a lid 4 UAV 2012 komt te vervallen. § 43a lid 4 UAV 2012 is onverkort van toepassing. Artikel 7.4 blijft ongewijzigd; deze bepaling wijkt af van § 43a lid 5 UAV 2012 juist ten voordele van Aannemer en behoeft geen aanpassing.
100	Bijlage 9 en 10 Aannemingsovereenkomst par. 7.1	Graag zouden wij een model voor de bankgarantie willen ontvangen? Is het daarnaast ook mogelijk om in plaats van een bankgarantie een concerngarantie af te geven?	Eerste vraag: Artikel 7.2 van de Overeenkomst verwijst reeds naar het meest recente NVB-garantiemodel. Dit model is beschikbaar via www.nvb.nl . Tweede vraag: Het verzoek om een concerngarantie als alternatief voor de bankgarantie wordt afgewezen. Gelet op de omvang van de opdracht en de vereiste zekerheid voor Opdrachtgever dient de garantie te worden afgegeven door een in de EU gevestigde bank of financiële instelling onder toezicht van DNB of een vergelijkbare toezichthouder, conform artikel 7.1 van de Overeenkomst.
101	Vraag m.b.t. aan te leveren verzekeringsstukken	In de leidraad wordt aangegeven dat Inschrijver op eerste verzoek een kopie van het polisblad van de verzekering dient te overleggen, waaruit blijkt dat aan de gestelde minimale dekkingsbedragen wordt voldaan. In de praktijk bevatten polisbladen vaak uitgebreide en vertrouwelijke informatie die niet altijd relevant is voor de toetsing van de gestelde eis. Kunt u bevestigen of het is toegestaan om in plaats van het volledige polisblad een verzekeringscertificaat of -verklaring van de verzekeraar te overleggen, mits hieruit duidelijk blijkt dat wordt voldaan aan de gestelde minimale dekkingsbedragen en overige relevante voorwaarden?	Ja. In plaats van het volledige polisblad mag een verzekeringscertificaat of -verklaring van de verzekeraar worden overgelegd, mits hieruit duidelijk blijkt dat wordt voldaan aan de gestelde eisen zoals opgenomen in het beschrijvend document.
102	Vraag m.b.t. geldigheid accountantsverklaringen	In de leidraad wordt gevraagd om accountantsverklaringen bij de jaarrekeningen over de laatste drie afgesloten boekjaren (2022, 2023 en 2024), waarbij tevens wordt gesteld dat de accountantsverklaring niet ouder mag zijn dan 12 maanden gerekend vanaf de uiterste datum van inschrijving. Het is ons niet geheel duidelijk hoe deze eis zich verhoudt tot de aard van accountantsverklaringen, aangezien deze onlosmakelijk verbonden zijn aan de betreffende jaarrekening en de datum van afgifte daarvan. Dit betekent dat verklaringen bij oudere boekjaren (zoals 2022 en 2023) feitelijk altijd ouder zijn dan 12 maanden en niet geactualiseerd kunnen worden. Kunt u verduidelijken hoe deze eis dient te worden geïnterpreteerd? Wij gaan er daarbij vanuit dat de eis ten aanzien van "niet ouder dan 12 maanden" uitsluitend betrekking heeft op de meest recente accountantsverklaring, dan wel dat kan worden volstaan met de accountantsverklaringen behorende bij de betreffende jaarrekeningen ongeacht de datum van afgifte.	Zie het antwoord op vraag 56.
103	Vraag m.b.t. bewijsmiddelen uitsluitingsgronden (UEA en verificatiestukken)	In de leidraad wordt aangegeven dat in geval van een samenwerkingsverband of een constructie met onderaannemers alle betrokken partijen dienen te voldoen aan de uitsluitingsgronden en dit dienen aan te tonen door middel van een ingevuld UEA. Vervolgens wordt aangegeven dat de Inschrijver op eerste verzoek bewijsmiddelen dient te overleggen, zoals een Gedragsverklaring Aanbesteden en een verklaring betalingsgedrag. Het is ons niet geheel duidelijk of deze verplichting tot het overleggen van bewijsmiddelen uitsluitend geldt voor de Inschrijver, of ook voor alle deelnemers in het samenwerkingsverband en/of derden (onderaannemers) waarop een beroep wordt gedaan. Kunt u verduidelijken voor welke partijen deze verificatiestukken moeten worden aangeleverd?	De verplichting tot het overleggen van bewijsmiddelen geldt voor alle partijen die een UEA hebben ingediend. Dit betekent dat bij een samenwerkingsverband alle deelnemers de verificatiestukken dienen te overleggen. Voor onderaannemers waarop een beroep wordt gedaan voor geschiktheidseisen geldt dezelfde verplichting. Voor onderaannemers waarop geen beroep wordt gedaan voor geschiktheidseisen volstaat een ingevuld UEA.
104	Vraag m.b.t. verwijzingen UEA (paragraaf 2.12.1 en 2.12.2)	In paragraaf 2.12.1 wordt verwezen naar Deel II C van het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) voor het aangeven van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en de rol van penvoerder. In paragraaf 2.12.2 wordt verwezen naar Deel II D voor het aangeven van een beroep op onderaannemers ten aanzien van geschiktheidseisen. Naar ons inzicht lijken deze verwijzingen niet geheel in lijn met de opbouw van het UEA, waarin Deel II C ziet op het beroep op draagkracht van derden en Deel II D op onderaannemers zonder beroep op geschiktheid. Kunt u bevestigen of deze verwijzingen correct zijn bedoeld? Indien dit niet het geval is, verzoeken wij u de juiste onderdelen van het UEA te specificeren die voor respectievelijk combinaties en het inzetten van onderaannemers van toepassing zijn. Wij gaan er daarbij vanuit dat voor het vermelden van combinatieleden met name Deel II A/B relevant is, voor het beroep op draagkracht van derden Deel II C, en voor het louter vermelden van onderaannemers zonder beroep op geschiktheid Deel II D.	De verwijzingen naar de specifieke delen van het UEA in de paragrafen 2.12.1 en 2.12.2 zijn aangepast. Tevens is de verwijzing in paragraaf 3.3.4 gecorrigeerd.
105	Bijlage 3	Prijzenblad bouwkundige aannemer: veld G16 (bedrag werkzaamheden onderaannemers 3.800.000,-) wordt niet meegenomen in de totaalstelling. Klopt dit wel?	Dit klopt. De werkzaamheden onderaannemers in veld G16 (€ 3.800.000,-) zijn al onderdeel van de fictieve grondslag en worden daarom niet nogmaals afzonderlijk opgeteld. Het bedrag in G16 wordt uitsluitend gebruikt om de opslag op onderaannemers te berekenen.

106	Bijlage 3	Prijzenblad bouwkundige aannemer: zijn de werkzaamheden adviseurs 'derden' die rechtstreeks betaald worden door de opdrachtgever, of zijn werkzaamheden adviseurs 'onderaannemer' die vallen binnen het contract van de bouwkundige aannemer?	De adviseurs zoals vermeld in het prijzenblad (architect, binnenhuisarchitect, installatieadviseur, akoestisch adviseur, constructeur, bouwfysicus, adviseur brandveiligheid en adviseur duurzaamheid en circulariteit) worden door de Opdrachtgever gecontracteerd en rechtstreeks betaald. De Opdrachtnemer hoeft deze adviseurs niet zelf in te schakelen tenzij anders wordt overeengekomen in het proces. Indien anders wordt overeengekomen en/of de Opdrachtnemer aanvullende adviseurs nodig acht, kan in deze gevallen een procentuele opslag in rekening worden gebracht. Deze opslag dient te worden opgenomen in het prijzenblad (cel G21 in het prijzenblad).
107	Bijlage 3	Prijzenblad bouwkundige aannemer: waar dienen de bouwplaatskosten te worden ingevuld en wat valt er onder de bouwplaatskosten?	De algemene bouwplaatskosten (ABK) worden niet bij inschrijving opgegeven, maar geoffreerd als onderdeel van de aanneemfase, als uitkomst van de bouwteamfase. Het betreft daadwerkelijke kosten; een procentuele opslag is niet van toepassing.
108	Bijlage 3	Prijzenblad bouwkundige aannemer: de installateur is een 'derde', die rechtstreeks gecontracteerd wordt door de opdrachtgever. Waar kunnen de coördinatiekosten voor de installateur in het prijzenblad verwerkt worden?	De coördinatiewerkzaamheden door de aannemer zijn een integraal onderdeel van de opdracht. De coördinatiewerkzaamheden door de aannemer zijn een integraal onderdeel van de opdracht. Hiervoor kunnen geen separate kosten in rekening worden gebracht; er is dan ook geen afzonderlijke post voor opgenomen in het prijzenblad.
109	1e Nvl, vraag 14	Het uitwerken van het UO behoort bij de realisatiefase. De architect en de adviseurs die in de bouwteamfase betrokken zijn: gaan deze partijen ook het UO uitwerken in opdracht van de opdrachtgever, waarbij de aannemer de aansturende rol heeft? Of komen deze partijen onder contract van de aannemer in de UO fase?	De architect en overige adviseurs werken het UO uit in opdracht van de Opdrachtgever, die daarbij de aansturende rol heeft. Indien in een later stadium adviseurs toch onder verantwoordelijkheid van de Opdrachtnemer komen te vallen, is de procentuele opslag op adviseurs zoals opgenomen in het prijzenblad van toepassing. Zie tevens het antwoord op vraag 106.